

■ УДК 304.42:130.2

О. В. Кравченко, доктор культурології, професор, Харківська державна академія культури, м. Харків

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ

Проаналізовано досвід проектування культурної політики в Україні періоду незалежності. Визначено особливості артикуляції культури в публічному дискурсі, а також способи концептуалізації та репрезентації державної культурної політики. Доведено правомірність розрізнення «культурної політики» та «політики у сфері культури». Виявлено потребу в ре-інтерпретації ідеї культурної модернізації. Обґрунтовано культурологічну проекцію вирішення актуальних культурних проблем в Україні.

Ключові слова: культурна політика, модернізація, дискурс, ідентичність, культурно-політичні практики.

А. В. Кравченко, доктор культурології, професор, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

КЛЮЧЕВЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ КУЛЬТУРНОЙ ПОЛИТИКИ УКРАИНЫ: КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ КОНТЕКСТ

Проанализирован опыт проектирования культурной политики в Украине периода независимости. Определены особенности артикуляции культуры в публичном дискурсе, а также способы концептуализации и репрезентации государственной культурной политики. Доказана правомерность различения «культурной политики» и «политики в области культуры». Выявлена потребность в ре-интерпретации идеи культурной модернизации. Обоснована культурологическая проекция решения актуальных культурных проблем в Украине.

Ключевые слова: культурная политика, модернизация, дискурс, идентичность, культурно-политические практики.

O. V. Kravchenko, Doctor of Cultural Studies, Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

KEY ISSUES OF CONTEMPORARY CULTURAL POLICY OF UKRAINE: CULTUROLOGICAL CONTEXT

The experience of designing the cultural policy in the independent Ukraine is analyzed. Special aspects of culture intelligibility in public discourse as well as the conceptualization and representation of the state cultural policy are identified. The validity of distinguishing "cultural politics" and "cultural policy" is proved. The need for a re-interpretation of the idea of cultural modernization is revealed.

Culturological perspective of solving cultural problems of current interest in Ukraine is substantiated.

Key words: cultural policy, modernization, discourse, identity, cultural and political practices.

Постановка проблеми. Культурна політика не має загально-прийнятого визначення і функціонує в широкому теоретичному діапазоні. Найпереконливіші варіанти її концептуалізації відображають досвід національних держав і ґрунтуються на певних традиціях усвідомлення культури й політики. Цим визначається перспектива моделювання оригінального варіанта культурної політики України, який би відображав принципи вирішення фундаментальних гуманітарних проблем суспільства в їх культурному вимірі.

Ситуація, що склалася в українському суспільстві в постмайданний період, є доволі парадоксальною. З одного боку, спостерігається пошкваллення активності політичних агентів громадянського суспільства, зокрема експертно-аналітичного співтовариства, в пошуку способів вирішення нагальних питань організації та реалізації влади. З іншого, — доволі очевидною є криза довіри до існуючого вітчизняного академічного доробку щодо вирішення актуальних суспільних проблем. В офіційному та суспільному дискурсах культура дедалі більше визначається як потенційно важливий ресурс реформування суспільства і стає предметом практичного інтересу. У цьому контексті виникнення громадянських ініціатив створення проектів реформування сфери управління культурою є цілком очікуваним. Водночас зі слів та висловлювань деяких учасників публічних дебатів щодо культури можна дійти висновку, що ця діяльність в Україні є новаторською і не має прецедентів [8]. Складно напевне сказати, чим зумовлена така позиція: полемічним азартом, амбіціями ініціаторів нових проектів чи браком інформації. Підтримуючи соціальний запит на розширення спектра ідей щодо модернізації державної культурної політики, важливо наголосити на тезах, які вже науково апробовані, але ще не затребувані розробниками перспективних концепцій.

Нагальність цієї праці зумовлена також специфічною ситуацією, що характеризує сучасну академічну гуманітаристику України. Очевидною є зміна спрямованості професійних наукових комунікацій, що виявляється в поступовому витісненні наукової критики результатів досліджень публіцистичною полемікою щодо громадянських та світоглядних позицій, яких дотримують їх автори. Суспільні очікування щодо результативності соціально-гуманітарних

проектів пов'язані з пропозиціями конкретних варіантів вирішення нагальних проблем. Увага читачів прикута здебільшого до поточних аналітичних оглядів у медіа, ніж до академічних наукових видань, тим більше монографій. Тому поширення наукових ідей та концепцій, їх адаптація до реальних процесів стають передумовою суспільної легітимності академічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема формування і реформування культурно-політичної практики влади є такою ж дискусійною, як і питання взаємозалежності політики та культури. У практичній площині ця проблема формулюється як «культурна політика» — поняття, яке у вітчизняному науковому дискурсі тлумачиться здебільшого в контексті пріоритетів держави у сфері культури. Саме держава є замовником експертно-аналітичної діяльності з питань культури. Тривалий час майже єдиним осередком напрацювання теоретичних і методичних основ діяльності влади в галузі культури був Український центр культурних досліджень та його складова — Інститут культурної політики. Згодом до активної аналітичної роботи в цьому напрямі долучилися Центр розвитку «Демократія через культуру», «Міжнародний центр перспективних досліджень» та ін. Аналітичні матеріали та розробки фахівців цих установ є базовими у формуванні сучасного українського законодавства щодо культури.

Проте очевидна фундаментальна несумісність ідеології проектів і концепцій культурної політики та практики їх використання. Варто нагадати, що в 1992–1995 рр. група експертів з Інституту культурної політики розробила «Концепцію культурної політики України», де пропонувала перейти від політики «управління культурою», характерної для тоталітарних режимів, до політики «підтримки», типової для ринкових демократій [3, 6]. Після жвавого обговорення науковою громадськістю цей проект так і не був прийнятий державою. Подібні документи створювалися і впродовж наступних десятиліть [4, 9]. Можливо, одним з найгрунтовніших з них була «Дорожня карта розвитку культури і духовності українського суспільства», розроблена навесні 2006 р. фахівцями «Українського центру культурних досліджень» спільно з членами «Національної ради з питань культури і духовності при Президенті» [5]. Втім, подальшого законодавчого чи програмно-цільового розвитку цей документ також не набув. Водночас кожен міністр культури впродовж останніх років анонсував новий варіант культурної стратегії держави [1, 2].

Мета статті. Тези, наведені в цій статті, претендують на створення культурологічної теоретичної альтернативи поширеним в Україні «галузевим» підходам до культурної політики як управлінської практики. Загалом ці положення стосуються не вдосконалення механізмів державного регулювання сфери культури, а переосмислення самої ідеї культурної політики в контексті суспільних та ментальних змін в Україні. З огляду на те, що основні ідеї автора набули докладного висвітлення в монографічному дослідженні [7], необхідності в додатковому обґрунтуванні сформульованих ідей і висновків, на наш погляд, немає.

Виклад основного матеріалу дослідження. Культурна політика є однією із соціальних практик, яка визначає та відбиває тенденції сучасних культурних змін у суспільстві. Про це свідчать моніторинг відповідної сфери діяльності в поточній політичній практиці національних урядів та активізація дискусій у науково-експертному середовищі щодо соціальної місії культури, зокрема її ролі в нормалізації суспільних відносин. Сприйняття культури як ефективного ресурсу для політичного вирішення глобальних проблем і їх локальних варіацій стимулює переосмислення взаємозалежності культури та влади.

Порівняльний аналіз визначень культурної політики дозволяє дійти висновку щодо її теоретичної неусталеності. Поняття «культурна політика» не має чітко визначеного змісту. Поступове поширення його в різних професійних колах та подальша інтерналізація актуалізують необхідність розробки теоретичних формул, еквівалентних існуючій культурно-політичній практиці. Поняття культурної політики набуває відмінних тлумачень в різноманітних проблемних та тематичних дискурсах: експертному, адміністративному, політичному, академічному. В теоретичному сенсі звернення до культурної політики виявило свою результативність на макрорівні, зокрема в соціальній або політичній філософії, політології, геополітиці, де цей концепт використовується для цілісного моделювання суспільних процесів. На мікрорівні до цього поняття звертаються в праксеологічній площині, як складової аналітичного апарату представників менеджменту та маркетингу, а також фахівців із планування — економістів, соціологів, соціальних психологів тощо. Водночас дискурс культурної політики потребує формування того дисциплінарного простору, який, за класифікацією Р. Мертон, визначається як «теорія середнього рівня».

Домінуючою у формуванні методології культурної політики в Україні є концепція етатизму. Варіативність тлумачення ідеї

культурної політики здебільшого обмежена сталою системою уявлень про сутність політичної влади та культури як її проекції. Йдеться про пріоритет політики над культурою і редукцію влади культури до політичної влади, найвиразнішим уособленням якої є держава. В центрі уваги політиків — теоретичні та практичні проблеми взаємоузгодження інтересів державних інститутів і суспільних груп за допомогою засобів, що асоціюються з культурою. Культура в цьому контексті розглядається здебільшого як технологія реалізації проекту соціальної модернізації. Ступінь інтересу до неї, її концептуалізація та способи репрезентації певною мірою визначають стан модерності суспільства. Проте застосування концепції модернізації виявляє розмаїття її варіантів, зокрема в політичній сфері, актуалізує визначення змісту культури в процесі зміни уявлень про владу, зокрема зважаючи на інтереси різних її акторів у сучасних умовах політичної плюралізації.

Сучасна концептуалізація культурної політики в Україні базується на історичному досвіді провідних країн світу другої половини ХХ ст. щодо інструментального використання суспільного потенціалу культури. Реалізація ідеї культурної політики припускає можливість її застосування в кількох контекстах, найпоширенішими з яких у сучасній аналітичній літературі є соціальний, коли культура представлена як соціальна галузь або сфера, що піддається політичному врегулюванню. Її сучасні варіації — «економіка культури», «культурне виробництво», «креативні індустрії» — відображають стратегії культурної політики як способу задоволення суспільних потреб відповідно до уявлень про якість життя в парадигмі «людського розвитку». Ключовими напрямками європейської культурної політики останніх десятиліть є ідеї децентралізації та демократизації культури, як способів узгодження індивідуальних культурних прав і свобод з потребами гнучкого стимулювання інноваційної динаміки суспільства. Розбіжності в їх інтерпретації та реалізації зумовлені не тільки способами сприйняття та визначення культури, а й специфікою політичної діяльності та особливостями традицій самоорганізації, які загалом визначаються поняттям «політична культура».

Визначальною ознакою українського дискурсу культурної політики є пошук моделі модернізації. В цьому він подібний до більшості посткомуністичних країн Європи, де питання культури в останнє двадцятиліття актуалізовані в контексті цивілізаційної ідентифікації. Культурна політика стала однією з процедурних складових європейської інтеграції, тому найчастіше йдеться про

адаптацію ідей західноєвропейських аналітиків до реальних умов реструктурування галузі культури в умовах диверсифікації влади та фундаментальних економічних і соціальних зрушень, пов'язаних із входженням цих країн до системи глобального світового порядку. Однією з типових для пострадянських країн проблем, яка актуалізувала питання вибору моделі культурної політики, стала дисфункціональність державної системи культури у вирішенні соціально-культурних проблем. Апеляція до європейського досвіду виявляє декілька можливих перспектив державних культурних стратегій, які можна визначити за ідеологічною основою як ліберальну (ринкову) та консервативну (етатистську). Методологічне розмаїття культурно-політичних проектів у посткомуністичних країнах, зокрема в Україні, зумовлює необхідність в їх ре-концептуалізації.

Культурологічне моделювання культурної політики передбачає розширення його теоретичної основи через звернення до антропологічних концепцій культури та політики. Основною теоретичною проблемою управлінської діяльності у сфері культури є невизначеність і дедалі менша перспектива загальноприйнятого формулювання культури. Це потребує переосмислення предметних полів «культурної політики» та «політики у сфері (галузі) культури». Для формалізації предмета діяльності культурної держави потрібна ре-інтерпретація культурної політики стосовно сучасних змістів як культури, так і політики. Оскільки субстанційність і гомогенність культури є проблематичними, зважаючи на дедалі ширше сприйняття політики як певної процесуальності, культуру політику можна визначити як багаторівневу динамічну знакову системність, що утворюється в процесі реалізації агентами влади свого символічного потенціалу. Відповідно й на рівні соціальних форм реалізації вона визначається своєю полісуб'єктністю й передбачає розмаїття форм здійснення влади, залежно від її конкретного культурного аспекту. Зважаючи на специфіку гуманітарного простору України, предметом політики має бути: визначення культурних стратегій з урахуванням пріоритету прав людини (а не окремих спільнот); забезпечення нейтралітету держави щодо визначення системи культурних цінностей суспільства при збереженні інструментальних можливостей регулювання соціально-культурних відносин.

Сучасний вітчизняний дискурс культурної політики є полем символічного співіснування різних політичних стилів у недостатньо структурованому культурному просторі. Основні позиції

політичних акторів можна систематизувати відповідно до їх уявлень про культуру: відомча — трактує культуру як сферу відповідальності держави; менеджерська — передбачає ринкове розуміння культури; ідеологічна, згідно з якою культурна політика є ресурсом та інструментом впливу на масову свідомість. Диверсифікація символічної влади створює необхідну передумову для інтенсифікації комунікативної практики як передумови ефективної ідентифікації. Проте реалізація цієї перспективи не є очевидною. Однією з характерних ознак вітчизняного дискурсу культурної політики є паліативність, що не створює кумулятивного ефекту інновацій. Співіснування державного та недержавного дискурсів свідчить не стільки про їх альтернативність, скільки про паритетність: державний дискурс національної культури виявляється потужнішим за громадянський, проте не є авторитетнішим. Водночас, виявлено неоднорідність самого державного дискурсу, що дозволяє розглядати його як субкультурний національний простір. Зважаючи на наявний символічний капітал різних агентів влади можна висловити припущення щодо потенційної конфліктності інформаційно-комунікативної сфери як такої, що є найважливішим ресурсом у формуванні та реалізації публічних аспектів культурної політики.

Темпи і зміст культурних трансформацій не є підставами для висновку щодо їхньої вирішальної ролі в процесі реформування соціально-культурного порядку. Стратегія модернізації, яка представлена в сучасній культурній політиці, відображає проблеми індустріального суспільства. Стимулювання маргінальних практик, які фундаменталізують умовність ціннісної ієрархії, віртуалізація культурних норм у процесі умоглядного моделювання «національної ідеї» мають наслідком вихолощення національної складової культурної практики. В цьому разі найвиразнішою ознакою пострадянської культури України є транскультурність. Це дозволяє використовувати щодо її описання парадигму постколоніальності, на яку слід зважити під час аналізу культурно-політичних проєкцій, зокрема націоналізму, мультикультуралізму тощо.

Диверсифікація символічної влади та ступінь активності її агентів у національному культурному просторі уможливають розмежування державної культурної та національної культурної політики. Відповідно до провідної ролі держави в неklasичному варіанті національної модернізації, який демонструє Україна, культурна політика та національна культура можуть сприйматися як ізоморфні. Однією з основних тенденцій, що характеризує пострадянську систему культури, є де-модернізація, що виявилось у формальному

збереженні системності при втраті змісту діяльності та соціальних функцій культурними інститутами. В ідеологічному сенсі найсуттєвішою характеристикою державної культурної політики є ремісація радянських шаблонів формування символічного порядку. У репрезентації культури державою бракує концептуальності та зрозумілих орієнтирів, які б формували її змістовно визначений національний образ.

Концептуалізація регіональної специфіки України в дискурсі сучасної культурної політики не створює переконливої основи для національної ідентифікації. Під час дослідження виявлено суперечливість дискурсу національного культурного простору, в якому центральне місце посідає дихотомічна модель «Схід-Захід». Акселерація її конфліктності є наслідком спрощення змісту наукової гіпотези в процесі її політичної контекстуалізації та поширення через технології масової інформації. Зазначена схема виявляє нецентричність культурної системи координат України та визначає її полікультурність. У зв'язку з цим проблематичним є створення переконливої культурологічної мапи регіонів, оскільки немає чіткого маркування важливих для цього понять «центр» і «кордон». Тому для описування та аналізу регіональної специфіки України в контексті культурної політики пропонується дискурс пограниччя.

Реалізовані в культурній політиці ідентифікаційні практики відображають неусталеність української національної ідентичності, в якій «пострадянський» компонент виразно домінує над етнокультурним. Рівень етнічної пластичності, мовної невизначеності, мультіісторичності колективної свідомості певною мірою знімає питання протиставлення радянського — національному. За сукупністю характеристик маємо національний клон радянської ідентичності, що ґрунтується на до-модерному соціальному капіталі, який передбачає не стільки подолання колоніальної залежності, скільки ймовірність автоколоніалізації через відсутність власної стратегії модернізації. Основні ідентифікаційні матриці та політичний інструментарій формування української національної свідомості залишаються такими самими, що й за радянських часів. Ефект новизни пов'язаний, головним чином, зі змінами історичного та політичного контекстів, а також послабленням ролі держави в їх реалізації. Можливо, саме завдяки незавершеності та непослідовності державної культурної політики має місце той плюралізм ідентичностей, який надає українському суспільству європеїзованого вигляду, а політичній культурі України — того простору, який дозволяє їй зберігати перспективи демократизації.

Інтеграція культурології в соціально-культурне середовище надає підстав для висновку про концептуальну незавершеність існуючої моделі культурної політики. Культурологія є новацією для академічної науки. Вона стала водночас і варіантом виходу із концептуальної кризи радянської методології, і підставою для перегляду сталої епістемологічної наукової системи, і стимулом для модернізації дослідницького інструментарію вивчення культури. Культурологія може сприйматися як трансформаційна модель формування культурологічної парадигми сучасної вітчизняної науки й освіти. Водночас, адаптуючись до сталих наукових моделей, вона репрезентує гібридні теоретичні схеми, що набувають відображення в побудові самої системи знань про культуру, яку конструює вітчизняне академічне співтовариство. Неусталеність критеріїв визначення культурології залишає перспективу конституювання на її основі «пост-дисциплінарності» як відкритого гносеологічного простору, відповідного сучасним культурним процесам.

Невиразність артикуляцій культурної політики в публічному дискурсі дозволяє стверджувати про її недооцінку владою як сутнісного чинника соціальних змін. Ознаки трансформаційності, притаманні репрезентаціям державної культурної політики України, унеможливають однозначність культурних змін. Як процес реалізації політичних інтересів через конструювання відповідних соціальним очікуванням культурних змістів, вона не стимулює формування модерного змістового простору. Способи концептуалізації культури та її політична репрезентація державою як основним суб'єктом культурної політики дозволяють вважати визначальною характеристикою культурної ситуації в Україні інертність культурно-політичних практик. Вона зумовлена де-модернізацією успадкованих теоретичної та інституціонально-інструментальної систем реалізації культурних змістів, яка виявляється неефективною у вирішенні нагальних суспільних культурних проблем. Номіналістична, тобто позакультурна по суті, практика формування культурних стратегій та програм провокує дискурс підміни або імітації, коли поняттєві формули позбавляються свого змісту та використовуються риторично. Відтак консервується ситуація невизначеності або умовності культурної норми. Внаслідок цього, з одного боку, залишається несформованим символічно-образний порядок національної культури, що сприяє збереженню переважно захисної стратегії держави щодо культури загалом. З іншого, виникає загроза де-культурації, тобто практики ігнорування ціннісних змістів культури — основних для побудови системи соціальних відносин.

Типологічні ознаки сучасної культурної політики України дозволяють критично оцінити роль держави в організації культурно-політичної діяльності, а й спонукають до переосмислення безпосередньо самі принципи державної культурної політики. Головна проблема формування сучасної культурної політики держави — конфлікт між до-модерними культурними нормами суспільства, модерною стратегією влади та постмодерними змістами сучасної культури.

Висновки. Отже, з культурологічної точки зору культурна політика може розглядатися як практика стимулювання змін у процесі колективної ідентифікації, що має відповідати політично актуальному образу соціального порядку. Найдискусійнішим питанням виявляється ступінь відповідності державного та суспільного інтересів щодо культури. З теоретичної точки зору проблематичним є ступінь взаємозумовленості культурних норм, стандартів життєдіяльності суспільства і правових основ діяльності влади. У практичній площині проблема культурної політики полягає в оптимізації культурно-політичних позицій суспільних груп в їх взаємовідносинах щодо влади. У зв'язку з цим подальшого дослідження потребують динаміка ментальної мапи України, а також способи узгодження суспільних очікувань та державних потреб у соціально-політичній практиці.

Список використаних джерел

1. Богуцький Ю. Рішення, якою бути Україні, приймається не в Україні / Ю. Богуцький // Телекритика. — Режим доступу: http://www.telekritika.ua/lyudi/2007-07-06/9159?theme_page=510&. — Назва з екрана.
2. Вовкун В. Національна культура — це і є національна ідея / В. Вовкун // Дзеркало тижня. — 2008. — 19 лип.-1 серп. (№ 27) — С. 13.
3. Гриценко О. Основні положення Концепції державної культурної політики України : проект / О. Гриценко, М. Стріха // Культура і життя. — 1995. — 21 січ.
4. Державна програма розвитку української культури на 1999-2005 роки // Культура і життя. — 1998. — 11 жовт.
5. Дорожня карта до «Програми збагачення та розвитку культури і духовності українського суспільства» // Українські культурні дослідження. — Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2006_s5_v.php. — Назва з екрана.
6. Концепція державної культурної політики України. Основні положення. : проект // Укр. культура. — 1995. — № 4. — С. 27–35.
7. Кравченко О. В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації / О. В. Кравченко. — Харків : ХДАК, 2011. — 302 с.

8. Нищук Є. Ситуація стала для мене несподіванкою / Євген Нищук // Час Київщини. — Режим доступу: <http://chask.net/?p=34722>. — Назва з екрана.
9. Про Концепцію державної політики в галузі культури на 2005–2007 рр. : закон України від 3 берез. 2005 р. № 2460 // Відом. Верховної Ради України. — 2005. — № 16. — Ст. 264.

References

1. Bohutskyi Yu. Rishennia, yakoiu buty Ukraini, pryimaietsia ne v Ukraini / Yu. Bohutskyi // Telekrytyka. — Rezhym dostupu: http://www.telekritika.ua/lyudi/2007-07-06/9159?theme_page=510&. — Nazva z ekrana.
2. Vovkun V. Natsionalna kultura — tse i ye natsionalna ideia / V. Vovkun // Dzerkalo tyzhnia. — 2008. — 19 lyp.-1 serp. (№ 27) — С. 13.
3. Hrytsenko O. Osnovni polozhennia Kontseptsii derzhavnoi kulturnoi polityky Ukrainy : proekt / O. Hrytsenko, M. Strikha // Kultura i zhyttia. — 1995. — 21 sich.
4. Derzhavna prohrama rozvytku ukrainskoi kultury na 1999-2005 roky // Kultura i zhyttia. — 1998. — 11 zhovt.
5. Dorozhnia karta do «Prohramy zbahachennia ta rozvytku kultury i dukhovnosti ukrainskoho suspilstva» // Ukrainski kulturni doslidzhennia. — Rezhym dostupu: http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2006_s5_v.php. — Nazva z ekrana.
6. Kontseptsiiia derzhavnoi kulturnoi polityky Ukrainy. Osnovni polozhennia. : proekt // Ukr. kultura. — 1995. — № 4. — S. 27–35.
7. Kravchenko O. V. Kulturna polityka Ukrainy v paradyhmakh suchasnosti: teoretyko-metodolohichni aspekty kulturolohichnoi interpretatsii / O. V. Kravchenko. — Kharkiv : KhDAK, 2011. — 302 s.
8. Nyshchuk Ye. Sytuatsiia stala dlia mene nespodivankoiu / Y. Nyshchuk // Chas Kyivshchyny. — Rezhym dostupu: <http://chask.net/?p=34722>. — Nazva z ekrana.
9. Pro Kontseptsiiu derzhavnoi polityky v haluzi kultury na 2005–2007 rr. : zakon Ukrainy vid 3 berez. 2005 r. № 2460 // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 2005. — № 16. — St. 264.

■ UDC 304.42:130.2

KEY ISSUES OF CONTEMPORARY CULTURAL POLICY OF UKRAINE: CULTUROLOGICAL CONTEXT

Kravchenko O. V., Doctor of Cultural Studies, Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv
kultart@ukr.net

The aim of this paper is to explore the representation methods of culture and the principles of cultural policy.

Research methodology. The analysis of the cultural policy concept in the independent Ukraine is introduced. Typological features of contemporary cultural policy Ukraine are investigated.

Results. The ways of representing culture by the state are not conducive for the national and cultural community. Instability of Ukrainian national identity needs updating methodology of cultural policy, as the "post-Soviet" component clearly dominates the ethnic and cultural one. Modern Ukrainian national identity is based on the pre-modernist social capital and reproduces the structure of the Soviet consciousness. The conceptualization of national cultural space in compliance with the dichotomous model of "East-West" only deepens the internal contradictions of the national cultural identity. It is proved that the inertia of public cultural and political practices, conceptual conservatism of state strategies, palliative discourse concerning the cultural policy of Ukraine, the degradation of institutional and instrumental components of the cultural system provide a means of the de-cultural modernization and even deculturalisation.

Novelty. It has been found that the main problem of developing the modern cultural policy is the conflict between pre-modern cultural norms of society, modern strategy of power and postmodern content of the present-day culture.

The practical significance. The rethinking of the idea of the cultural policy in the context of social and mental changes in Ukraine is justified. The necessity of a re-interpretation of cultural policies, taking into account the modern sense of cultural politics as well as the prospects of social modernization is proved.

Key words: cultural policy, modernization, discourse, identity, cultural and political practices.

Надійшла до редколегії 05.02.2015 р.